

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรพื้นบ้านของชาวลัวะ
บ้านเตี้ยกลาง ดอยภูคา จังหวัดน่าน

ชื่อผู้เขียน นางสาวมานิตา ชมประาะ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธิสุภา ประธาน กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กสิณ ศรีมงคล กรรมการ
อาจารย์สุวิมลศรี วงศ์ประเสริฐ กรรมการ

บทคัดย่อ

งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง ภูมิหลัง ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคม และการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรพื้นบ้านของชาวเขาเผ่าลัวะ บ้านเตี้ยกลาง ดอยภูคา จังหวัดน่าน ประชากรในการศึกษาประกอบด้วยผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้อาวุโสภายในหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการให้ความรู้และการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร วิธีที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและแบบเจาะลึกนอกจากนี้ยังใช้การสนทนากลุ่ม เดินสำรวจพืชสมุนไพรภายในหมู่บ้าน และทำการถ่ายรูป

จากผลการศึกษาพบว่า ชาวเขาเผ่าลัวะในหมู่บ้านเตี้ยกลางได้อพยพจากประเทศลาวเข้ามายังประเทศไทยทางจังหวัดน่าน ประมาณ พ.ศ. 2419 ชาวลัวะในหมู่บ้านเตี้ยกลางมีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างเจริญและทันสมัยกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในละแวกนั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธในขณะเดียวกันก็ยังคงนับถือผีและยึดถือวัฒนธรรม ประเพณี เก่า ๆ ไว้เช่นเดิม เช่น พิธีสไลด์ (หรือ พิธีแม่พิ) ส่วนการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรพื้นบ้าน พบว่า ชาวเขาเผ่าลัวะมี

การนำสมุนไพรมาใช้เป็นยารักษาโรคในชีวิตประจำวัน จากการศึกษาได้พบสมุนไพรประมาณ 32 ชนิด ซึ่งพืชแต่ละชนิดมีคุณสมบัติในการรักษาโรคที่แตกต่างกันออกไป พืชที่นิยมใช้กันมากคือ มะเฟือง ใช้ต้มน้ำดื่มรักษาไข้ สدابเสื่อ ใช้พอกบนบาดแผล ติงู ใช้ต้มน้ำดื่มแก้ท้องร่วง โพล ใช้เหง้าฝนน้ำดื่มแก้ท้องเฟ้อ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรจะมีการวิจัยออกมาอย่างชัดเจนว่า พืชดังกล่าวสามารถรักษาโรคได้จริง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Independent Study Title	Use of Medicinal Plants of Lawa at Ban Toey Klang , Doi Phuka, Nan Province	
Author	Miss Manita Chompror	
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension	
Examining Committee:	Assoc. Prof. Dr. Paiboon Suthasupa	Chairman
	Asst. Prof. Dr. Avorn Opatpatanakit	Member
	Asst. Prof. Katin Srimongkol	Member
	Lecturer Thanit Wongprasert	Member

Abstract

This independent study aimed at investigating background, socio - economic factors, local herb utilization of Lawa Tribesmen at Ban Toey Klang, Doi Phuka, Nan Province. Population used were local scholars, the elders in the village, the officials who rendered knowledge and the use of local herbs utilization. Methods of study consisted of both participant and non- participant observation, unstructured interview, focus group, discussion , herbal plants survey in the village as well as photograph taking.

The results showed that their ancestors migrated from the People's Republic of Laos to the Kingdom of Thailand via Nan province around 2419 B.E. Their ways of lives were found to be more modern than those neighboring villages. Most of them were Buddhists who simultaneously believed in animism. They still carried on conducting their traditional practices like Salode ceremony (or the Pi parade ceremony). As for

local herb utilization, it was found that they applied those local herbs as medicine for their daily lives. According to the study, there were found about 32 local herbs. Each plant possessed certain substance that could be applied for certain curing. The most popularly used herbs were Averrhoa , Eupatorium , Tacca and Zingiber.